

<p align="center">Силабус курсу Історія середніх віків. Частина 2.</p>	
<p>Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітньо-професійна програма «Історія та археологія» Кількість кредитів – 4 Рік підготовки, семестр – II рік, IV семестр Компонент освітньої програми: обов’язковий Дні занять: згідно з розкладом занять Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи</p>	
<p>Мова викладання: українська</p>	

Керівник курсу

кандидат історичних наук, асистент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства **Прийдун Степан Васильович**

Контактна інформація: email: prvidun@tnpu.edu.ua тел.: 0972431597

Посилання на курс у системі Moodle: <https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=2296>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою вивчення дисципліни «Історія середніх віків Ч. 2» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, умінь та навичок щодо особливого етапу європейської історії, пов’язаного із становлення впливу західної цивілізації у світі (XV – I пол. XVII ст.), виявлення основних рис та закономірностей розвитку європейських держав шляхом аналізу джерел та наукової літератури. Основна увага акцентована на трансформації політичних систем, становленні централізованих національних держав, процесах Реформації та секуляризації, проблемах міжнародних відносин та початку зародження колоніальних імперій.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Теми	Результати навчання
<p align="center">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЄВРОПА В РАННІЙ НОВИЙ ЧАС (XVI–XVII СТ.) РОЗКЛАД ФЕОДАЛІЗМУ І ФОРМУВАННЯ НОВИХ ВІДНОСИН</p>	
<p>Тема 1. Виникнення капіталістичних відносин в країнах Західної Європи.</p>	<p>Аналізувати передумови становлення капіталістичних відносин, відмінність мануфактурного виробництва від</p>

	цехового. Простежувати значення великих географічних відкриттів на економічний, політичний та культурний розвиток Європи.
Тема 2. Реформація в Німеччині та Швейцарії.	Формулювати та пояснювати основні причини та передумови Реформації в Німеччині та Швейцарії. Простежувати еволюцію поглядів та становлення протестантських учень М. Лютера, У. Цвінглі, Ж. Кальвіна, аналізувати їх вплив на політичне життя Європи. Знати основні методи та форми контрреформації.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЄВРОПА В ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ АБСОЛЮТИЗМУ	
Тема 3. Іспанія в XVI – першій половині XVII ст.	Вміння аналізувати вплив колоніальних загарбань на соціально-економічний та політичний розвиток Іспанії, виокремлювати основні етапи становлення абсолютистської монархії та простежувати основні причини її занепаду та регресу.
Тема 4. Нідерландська революція.	Знати особливості правового та економічного становища Нідерландів під владою Габсбургів, виокремлювати основні етапи загострення протистояння з Іспанією та простежувати значення кальвінізму як ідейної основи національної боротьби. Аналізувати основні форми і методи боротьби Іспанії із нідерландською опозицією, пояснювати причини перемоги Нідерландської революції і становлення Республіки Об'єднаних провінцій.
Тема 5. Англія в XVI – на початку XVII ст.	Знати особливості соціально-економічного розвитку Англії, основні форми мануфактури, причини та наслідки процесу обгородження. Аналізувати основні передумови та форми королівської реформації її значення для подальшого розвитку королівства. Виокремлювати основні напрямки та завдання зовнішньої політики у контексті становлення колоніальної імперії.
Тема 6. Франція в XVI – першій половині XVII ст.	Знати особливості французького абсолютизму, простежувати основні етапи політичного розвитку та реакцією

	королівської влади на посилення реформаційних впливів. Аналізувати основні форми протистояння під час гугенотських воєн та їх значення для французького абсолютизму, а також роль Рішельє у завершенні процесу централізації королівської влади.
Тема 7. Італія в XVI – першій половині XVII ст.	Простежувати передумови та причини італійських воєн, аналізувати завдання та пріоритети учасників конфлікту, його вплив на подальшу роздробленість Італії. Розрізняти форми політичного устрою головних італійських держав.
Тема 8. Османська імперія в XV – першій половині XVII ст.	Аналізувати значення завоювання Константинополя для Османської держави, визначати основні напрямки її зовнішньої експансії, а також особливості політичного устрою.
Тема 9. Країни Північної Європи у XVI – першій половині XVII ст.	Виокремлювати основні етапи політичного і соціально-економічного розвитку Данії, Швеції та Норвегії. Аналізувати моделі і форми королівської реформації та основні пріоритети і завдання зовнішньої політики.
Тема 10. Міжнародні відносини наприкінці XVI – першій половині XVII ст.	Аналізувати джерела із теорії міжнародних відносин, виокремлювати основні принципи міжнародної політики та суперечності. Визначати передумови і причини Тридцятилітньої війни, становлення коаліції та основні завдання геополітичних гравців у конфлікті. Знати особливості кожного з етапу Тридцятилітньої війни та головні положення і принципи, закладені Оснабрюцьким та Мюнстерським договорами. Простежувати вплив вестфальської системи міжнародних відносин на подальшу історію Європи

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв’язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ФК 1	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
ФК 2	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
ФК 3	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
ФК 4	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
ФК 5	Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
ФК 6	Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
ФК 7	Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.
ФК 8	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
ФК 9	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
ФК 10	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
ПРН 1	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 2	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 3	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН 4	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
ПРН 5	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
ПРН 7	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
ПРН 10	Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
ПРН 11	Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПРН 13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей.
ПРН 14	Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Ададуrow В. Історія Франції. Королівська держава і створення Нації (від початків до кінця XVIII ст.) Львів., 2002. 279 с.
2. Балух В. О., Коцур В. П. Ранньомодерна Європа. Чернівці : Наші книги, 2016. 703 с.
3. Винокурова М.В. Кто такие "последние вилланы" в Англии XVI в.? // Средние века. 2001. Вып. 62 С. 84–95.
4. Дарон Аджемоглу, Джеймс Робінсон. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства і бідності. Київ: Наш Формат, 2016. 440 с.
5. Дятлов В. А. Идея «порядка» в конфликте власти и общества во время Реформации в Германии (1517–1555 гг.). // Средние века. 2012. Вып. 73 (1–2). С. 113–132.
6. Дятлов В. О. «Проста людина» в європейському просторі XVI століття // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2004. Вип. 10(2). С. 405–413.
7. Дятлов В. О. Зовнішньополітична діяльність німецьких реформаторів і католицьких угруповань у 1517–1524 роках // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. Вип. 4. С. 278–284.
8. Дятлов В. О. Ідея релігійних війн і союзів в епоху Реформації (1517–1530 pp.) // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2002. Вип. 6. С. 293–301.
9. Дятлов В. О. Радикальна Реформація і релігійно-конфесійний регіоналізм в Європі в XVI ст. // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2003. Вип. 9. С. 309–318.
10. Дятлов В. О. Реформація XVI століття у Німеччині: між універсалізмом і націоналізмом // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2002. Вип. 7. С. 356–364.
11. Дьомін О. Б. На шляху до Британської Імперії: англійська дипломатія в 1603–1609 pp. // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2002. Вип. 7. С. 365–374.
12. История Средних веков: В 2 т. Т. 2: Раннее Новое время: Учебник / Под ред. С. П. Карпова. М.: Изд-во Моск. ун-та: Изд-во «Печатные Традиции», 2008. 432 с.
13. Караваева Е.Э. Встреча Генриха VIII и Франциска I на Поле Золотой Парчи: союз, соперничество и репрезентация власти // Средние века. 2014. Вып. 75 (1–2). С. 58–91.

14. Кіссінджер Г. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ: Наш Формат, 2016. 320 с.
15. Мартышева Л.Ю. Снятие отлучения с Генриха IV Бурбона в 1595 г. // Средние века. 2013. Вып. 74 (1–2). С. 124–159.
16. Мортімер І. Століття змін: яке століття бачило найбільше змін і чому це важливо для нас. Харків: Ранок : Фабула, 2018. 448 с.
17. Нестеренко Л. О. Французька реформація першої половини XVI століття (зовнішньополітичний аспект) // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. Вип. 4. С. 275–277.
18. Новоселов В.Р. Дуэль во Франции XVI – XVII веков. // Средние века. 2001. В. 62 С. 146–165.
19. Подаляк Н. Г. «Балтійське питання» в Європейській політиці XVI–XVII століття і занепад Ганзи // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2002. Вип. 7. С. 330–341.
20. Подаляк Н. Г. Утрехтський мир 1474 р. і ганзейська дипломатія // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2000. Вип. 4. С. 246–254.
21. Роуканен М. Учение о боговдохновенности: Мартин Лютер и его место в экуменической проблеме боговдохновенности. СПб., 2005.
22. Рубель В. А. Цивілізації доколумбової Америки. К., Либідь, 2005. 505 с.
23. Троян С. С. Південнонімецьке купецтво на службі іспанської корони (XVI – початок XVII століття) // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2013. Вип. 20(1). С. 125–132.
24. Ульмар М. Король на сцені: Генрих II и парламенти (1547–1559). // Средние века. 2012. Вып. 73 (3–4). С. 232–256.
25. Фергюсон Н. Імперія. Як Британія вплинула на сучасний світ. К.: Наш формат, 2020. 424 с.
26. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. К.: Наш формат, 2018. 488 с.
27. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. К.: Наш формат, 2018. 576 с.
28. Ціватий В. Г. Держави Західної Європи на межі XV–XVI століть і проблема політичної влади у контексті інституційних процесів // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2002. Вип. 6. С. 285–292.
29. Ціватий В. Г. Європейська зовнішня політика і дипломатична майстерність Франциска I Валуа (1515–1547): історичноінституціональний вимір // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2016. Вип. 23(1). С. 126–132.
30. Ціватий В. Г. Зовнішня політика Франції кінця XV – початку XVI століття: інституціоналізація, типологія, особливості // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2002. Вип. 7. С. 342–355.
31. Ціватий В. Г. Інституційні процеси європейської зовнішньої політики та дипломатії першої чверті XVI століття: історико–політологічний аналіз // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2003. Вип. 9. С. 293–308.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів та відповідно до критеріїв якості знань). Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин

(наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20 %.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

ОЦІНЮВАННЯ

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (тема 1–4) – усне опитування, рецензії, робота з джерелами, есе, тести	25
Змістовий модуль 2 (тема 5–11) – усне опитування, рецензії, робота з джерелами, есе, тести	40
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (Аналіз джерела)	10
Підсумковий контроль – тести	25

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних і семінарських робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE